

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea torturii – MNP*

Raport

*privind vizita desfășurată la Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil
Maramureș, Șomcuta Mare.*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

Alba Iulia – 2022

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 16 alin. (1), art.33 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din **Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată** și cu dispozițiile **Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor**, în data de 29 martie 2022 a fost efectuată o vizită de monitorizare la **Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Maramureș, Șomcuta Mare**.

Vizita a avut ca **obiective** verificarea tratamentului acordat beneficiarilor de azil și a refugiaților sub aspectul prevenirii torturii, a tratamentelor inumane și degradante cu accent pe contextul afluxului de refugiați din Ucraina, incidente, asistența juridică, medicală, socială și psihologică a persoanelor vulnerabile, verificarea măsurilor întreprinse în vederea prevenirii și combaterii efectelor pandemiei COVID – 19.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului, jurist, psiholog, medic, consilieri în cadrul Centrului Zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, precum și reprezentant al organizației neguvernamentale *Asociația Umanitară Împreună Pentru Ei*, Baia Mare.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

a) informații referitoare la organizarea centrului

Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil (C.R.P.C.S.A.) Șomcuta Mare a fost organizat și funcționează în temeiul art. 18 din Constituția României, Legea nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, a Ordonanței Guvernului nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European, cu modificările și completările ulterioare, a Hotărârii Guvernului nr. 639/2007 privind structura organizatorică și atribuțiile Oficiului Român pentru Imigrări, cu modificările și completările ulterioare, cu aplicarea prevederilor Legii

291/14.11.2008, pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul României și Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați și Organizația Internațională pentru Migrație privind evacuarea temporară în România a unor persoane aflate în nevoie urgentă de protecție internațională și relocarea ulterioară a acestora etc.

Centrul cooperează cu celelalte structuri ale M.A.I., cu organisme internaționale, fundații și organizații nonguvernamentale care își desfășoară activitatea în domeniul specific și colaborează cu autoritățile publice locale, societăți comerciale, operatori economici, precum și cu persoane fizice având o competență teritorială ce cuprinde județele Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Bistrița Năsăud, Cluj, Alba, Mureș, Harghita și Sibiu.

Capacitatea inițială a centrului la data înființării, respectiv anul 2007, era de 100 de locuri însă după retragerea trupelor americane din Afganistan (31 august 2021), pe fondul creșterii fluxurilor migraționale din zona respectivă, în luna octombrie a anului 2021, capacitatea a fost mărită la 200 de locuri, asigurând condiții de cazare, asistență medicală primară și spații destinate activităților educative și recreative. Ulterior, în vederea unui răspuns adecvat la criza umanitară generată de agresiunea militară a Federației Ruse asupra Ucrainei, conducerea centrului a suplimentat capacitatea de cazare cu încă 65 de locuri. Acestea au fost adăugate celor 200 existente deja prin amenajarea și compartimentarea sălii de sport în 10 module, dotate cu saltele, perne, păaturi, noptiere, dulapuri, un frigider, un cuptor cu microunde, două mese, 8 scaune, 2 bănci.

b) personalul centrului

Structura de personal a centrului prevedea 49 de posturi, dintre care 42 erau ocupate, respectiv 11 funcții de ofițeri, 28 de funcții de agenți, 3 funcții personal contractual civil, cu un grad de ocupare de 86% din total. De menționat este faptul că funcția de **ofițer psiholog** a fost ocupată, în urma examenului de specialitate, de către asistentul medical al centrului. Acesta s-a prezentat la examen, ca urmare a definitivării studiilor universitare în domeniul psihologiei, obținând acreditările de specialitate necesare exercitării profesiei de psiholog și a fost declarat admis, urmând a se prezenta la post odată cu finalizarea procedurilor administrative de încadrare pe această funcție. În acest sens, conducerea centrului a dispus amenajarea un **cabinet propriu de psihologie și o sală pentru consilierea de grup**, prevăzute pentru desfășurarea activității profesionale a psihologului care urmează să își înceapă activitatea.

De asemenea, în urma demersurilor efectuate de conducerea centrului, 2 posturi de agent erau ocupate, din data de 25 martie, de către doi absolvenți ai unităților de învățământ pentru agenții de poliție, din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

În perioada ianuarie 2021- martie 2022 **nu au existat cazuri de aplicare a unor sancțiuni disciplinare**, personalului centrului.

Referitor la pregătirea profesională, în intervalul ianuarie 2021- martie 2022, **personalul CRPCSA Maramureș nu a participat la cursuri de pregătire specifică**, însă, potrivit standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, stabilite prin DIRECTIVA 2013/33/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 26 iunie 2013 „Personalul care se ocupă de victime ale torturii, ale violurilor sau ale altor forme grave de violență trebuie să fi beneficiat și continuă să beneficieze de pregătire profesională corespunzătoare în ceea ce privește nevoile acestora și are obligația de a respecta normele de confidențialitate prevăzute în dreptul intern în legătură cu informațiile la care are acces datorită muncii sale”. **În acest sens, echipa de vizită consideră că este necesară asigurarea unei pregătiri profesionale continue pentru lucrătorii centrului, care să ofere o formare corespunzătoare cu privire la modul de abordare a persoanelor cu afecțiuni psihice și a altor categorii vulnerabile (minori, femei, persoane LGBTQ+, persoane cu dizabilități, victime ale războiului, torturii, abuzurilor, sau ale altor forme grave de violență).**

În perioada 24.02- 06.03.2022, activitățile specifice procedurii de azil au fost gestionate cu resursele umane proprii iar începând cu data de 7 martie a.c., în sprijinul susținerii acestor activități au fost delegați 11 ofițeri și 3 agenți, de la alte structuri ale Inspectoratului General pentru Imigrări.

c) informații referitoare la străinii beneficiari ai serviciilor centrului

Din informațiile furnizate și din documentele puse la dispoziție de conducerea unității, urmare a conflictului din Ucraina, până la data vizitei au fost înregistrate în total 721 de solicitări de azil în România ale refugiaților din Ucraina, din care 708 cetățeni ucrainieni și 13 cetățeni ai unor state terțe (Turcia, Turkmenistan, Iordania, Irak, Israel, Nigeria, Rusia și Armenia), care s-au aflat în Ucraina la data de 24.02.2022.

Dintre aceștia, categoria persoanelor vulnerabile prezenta următoarea structură:

- 44 familii monoparentale (42 femei și 2 bărbați) cu 98 de minori (51 băieți și 47 fete);
- 23 persoane cu vârsta între 65 și 90 de ani (20 femei și 3 bărbați);

- 14 minori neînsoțiți (10 fete și 4 băieți);
- 1 femeie însărcinată în luna a - VII - a;
- 0 persoane cu dizabilități.

În ceea ce-i privește pe cei 13 cetățeni din state terțe, aflați în Ucraina în 24.02.2022, niciunul dintre aceștia nu a fost încadrat în categoria persoanelor vulnerabile.

La data efectuării vizitei, în centru erau cazați 62 de străini din care 38 solicitanți de azil, 20 refugiați și 4 beneficiari ai protecției subsidiare. Din cei 62 de străini cazați, **numai 5 erau de naționalitate ucraineană**, respectiv o femeie însărcinată în luna a 7-a împreună cu fiica sa de 10 ani, o femeie de 66 ani, internată la Spitalul Județean din Baia Mare și doi bărbați de 31 și 36 de ani.

Refugiații ucrainieni au fost cazați, în funcție de solicitările și preferințele lor, la sediul CRPCSA Maramureș din localitatea Șomcuta Mare precum și la diverse persoane fizice din județele Cluj, Maramureș, Mureș, Satu Mare, Sălaj și Sibiu.

S-au purtat discuții cu cele 4 persoane refugiate din Ucraina, aflate la centru, respectiv cu femeia însoțită de fiica ei, precum și cu cei doi bărbați. Bărbații în cauză proveneau din zona capitalei Kiev și inițial au avut intenția să treacă frontiera de stat în Polonia, însă, datorită lipsei semnalului telefonic din zona respectivă, și-au schimbat traseul îndreptându-se spre zona de frontieră cu România. Aici au traversat înot râul Tisa, fiind depistați pe teritoriul românesc, de către poliștii de frontieră. Au afirmat că deocamdată nu doresc să se întoarcă în țara de origine. Referitor la conversația avută cu doamna însărcinată, aceasta a afirmat faptul că este bine tratată și că împreună cu reprezentanții centrului, **au planificat modul cum vor gestiona situația ei** în momentul în care va trebui să se deplaseze la spital pentru a naște, în sensul că **s-a identificat o familie de încredere în comunitate**, cu care se păstrează legătura frecvent și care este implicată în acțiunile desfășurate la nivelul centrului, familie la care fiica sa de 10 ani va locui temporar, în condiții de siguranță, până la întoarcerea acesteia din spital. De asemenea, aceasta a declarat că nu dorește să-și înscrie fiica aici la școală, **având în intenție să se întoarcă**, când situația îi va permite, în țara natală. Totodată, în urma discuțiilor individuale cu aceștia, nu au fost identificate sau reclamate acte sau fapte de rele tratamente, tortură sau trafic de persoane, mai mult, ei declarând că sunt impresionați în mod plăcut de felul cum au fost primiți și cum sunt tratați de către cetățenii români și autoritățile române.

În centru erau cazați 18 minori, însă toți erau însoțiți. Printre aceștia se afla doar **o singură minoră refugiată din Ucraina**, însoțită de mama ei.

Privitor la minorii neînsoțiți, **DGASPC Maramureș a implementat un mecanism de identificare rapidă a unor astfel de cazuri**, specialiștii din cadrul acestei instituții asigurând **preluarea și gestionarea lor, încă de la punctele de trecere a frontierei**.

În ceea ce privește persoanele vulnerabile solicitante de azil, categorie definită de prevederile art. 5 alin. 2 din **Legea nr. 122/2006 privind azilul în România**, acestea au beneficiat, în urma evaluării individuale, de măsuri adecvate pentru asigurarea drepturilor și garanțiilor prevăzute de lege, având acces la asistență medicală, asistență psihologică și cazare în funcție de particularitatea fiecărui caz. Din categoria persoanelor vulnerabile procesate la nivelul **CRPCSA Maramureș** în perioada 24.02- 29.03.2022, dar care nu au fost găzduite în centru, au făcut parte familii monoparentale, minori neînsoțiți preluați de către DGASPC Maramureș încă din punctele de frontieră și persoane în vârstă de peste 65 de ani.

Pentru a se putea gestiona numărul mare de solicitanți de azil prezenți pentru înregistrare/procesare la biroul primiri din centru, într-un timp foarte scurt, **au fost constituite echipe mixte, multidisciplinare, care au oferit consiliere de grup și individuală, inclusiv consiliere psihologică și asistență socială**, cu sprijinul unor interpreți de limbă ucraineană. Din aceste echipe au făcut parte:

- angajații CRPCSA Maramureș (prin rotație, directorul centrului și înlocuitorul legal la comanda centrului);
- reprezentantul Consiliului Național Român pentru Refugiați din centru, jurist;
- reprezentantul Fundației ICAR din centru, psiholog;
- reprezentantul AIDROM din centru, asistent social;
- reprezentantul Organizației „Salvați Copiii” din centru, asistent social și coordonator zonal.

Pentru **asigurarea traducerilor în/ din limba ucraineană**, conducerea CRPCSA Maramureș a semnat **13 contracte de prestări servicii**, cu persoane de încredere din comunitate, cunoscătoare a limbii ucrainene, iar serviciile de interpretare au fost decontate din fondurile IGI, prevăzute cu această destinație.

De la declanșarea conflictului militar din Ucraina și până la data vizitei nu au fost emise hotărâri de recunoaștere a statutului de refugiat sau de acordare a protecției subsidiare, în înțelesul **Legii 122/ 2006 privind azilul în România**.

Toți străinii care au solicitat o formă de protecție statului român, de la declanșarea conflictului ruso-ucrainian și până la data vizitei, se aflau în analiză la ofițerii de caz desemnați în acest sens, conform art. 48 alin. 2 din Legea nr.122/2006.

ONG-urile prezente în centru (Salvați Copiii, AIDROM și Fundația ICAR) s-au ocupat de **primirea și distribuirea donațiilor către solicitanții de azil din Ucraina**. Au fost astfel gestionate bunuri precum îmbrăcăminte, încălțăminte, medicamente, articole pentru igienă personală, lapte praf, scutece de unică folosință pentru copii tip pampers, alimente neperisabile, inclusiv decontarea cheltuielilor pentru asigurarea meselor calde pentru prânz și seară.

CRPCSA Maramureș a asigurat materialele necesare de cazarmament (pături, saltele, lenjerii de pat, păaturi, perne), inclusiv spălarea și igienizarea acestora, cu sprijinul unei firme specializate în domeniu, precum și materialele de curățenie în spațiile comune, cu accent pe utilizarea produselor profesionale pentru dezinfecție și igienizare, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor, inclusiv împotriva COVID-19.

Efectivul Compartimentului Logistică a asigurat măsurile administrative în spațiile comune, folosite de către solicitanții de azil din Ucraina, inclusiv în zilele de **sâmbătă și duminică**. Toți solicitanții de azil, procesați de către CRPCSA Maramureș, au avut acces direct la reprezentanții ONG-urilor menționate mai sus și au beneficiat de asistență atât din punct de vedere juridic cât și din punct de vedere psihosocial și medical.

De la declanșarea conflictului din Ucraina și până la data vizitei nu au fost adresate solicitări de înscriere în sistemul românesc de învățământ, pentru minorii aflați în procedură de azil. A fost respectat termenul de înscriere de 3 luni de la data depunerii cererii de azil, prevăzut de art. 18 din Legea nr. 122/2006. Pentru îndeplinirea acestui scop, în cadrul centrului, reprezentantul AIDROM, prin proiectul intitulat „Asistență socială complexă pentru solicitanții de azil” a desfășurat cursuri de limba română. De asemenea s-a pus la dispoziția rezidenților o sală pentru desfășurarea activităților specifice de grădiniță.

d) contactul solicitanților de azil din Ucraina cu familiile lor, cu ambasada țării de origine și/ sau cu organizațiile neguvernamentale care furnizează sprijin și asistență pentru refugiați

Persoanele refugiate din Ucraina au beneficiat de asistență din partea autorităților române conform prevederilor **OUG nr. 15 din 27.02.2022 privind acordarea de sprijin și asistență**

umanitară de către statul român cetățenilor străini sau apatrizi aflați în situații deosebite, proveniți din zona conflictului armat din Ucraina și ale OUG nr. 20/ 07.03.2022 privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru stabilirea unor măsuri de sprijin și asistență umanitară coroborate cu prevederile Legii nr. 122/ 2006 privind azilul în România. Ca urmare a publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene a Deciziei de punere în aplicare (UE) 2022/ 382 a Consiliului din 4 martie 2022, de constatare a existenței unui aflax masiv de persoane strămutate din Ucraina în înțelesul art. 5 din Directiva 2001/ 155/ CE și având drept efect introducerea unei protecții temporare, în România a fost adoptată Hotărârea de Guvern cu nr. 367 din 18 martie 2022 privind stabilirea unor condiții de asigurare a protecției temporare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul străinilor.

Din punct de vedere al asigurării legăturii solicitanților de azil cu familiile acestora, cu ambasada țării de origine, cu organizațiile neguvernamentale care furnizează sprijin și asistență pentru refugiați, Centrul Regional de Proceduri și Cazare a Solicitanților de Azil Maramureș s-a aflat în contact permanent cu partenerii instituționali (structurile teritoriale ale Poliției de frontieră, Inspectoratul pentru Situații de Urgență, Inspectoratul Școlar Județean, Inspectoratul Județean de Poliție, Comitetul Județean pentru Situații de Urgență, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului, Ambasada Ucrainei în România) precum și cu organizațiile neguvernamentale care activează în domeniu, în scopul identificării de soluții pentru cetățenii ucraineni/ terți non-ucraineni, proveniți din Ucraina.

Echipele mixte, multidisciplinare, constituite și coordonate de conducerea centrului, au oferit cu celeritate, suportul informațional și logistic necesar pentru rezolvarea solicitărilor de sprijin primite din partea străinilor proveniți din Ucraina. Aproximativ 10% din cei gestionari de către CRPCSA Maramureș, au ajuns în România împreună cu membrii de familie, în timp ce aproximativ 60% dintre aceștia aveau deja membrii de familie în diverse state din Europa. Cu ocazia informărilor de grup s-a constatat faptul că aproximativ 90% din cei care au fost înregistrați la CRPCSA Maramureș, aveau deja un plan pentru viața lor, conceput anterior sosirii în România.

Nu a fost necesară asigurarea legăturii dintre cetățenii ucraineni și Ambasada Ucrainei la București. Astfel de demersuri au fost necesare și asigurate însă, pentru cetățenii statelor terțe, aflați în Ucraina la data de 24.02.2022, toate solicitările fiind soluționate pozitiv.

e) sectorul de găzduire (cazare) a solicitanților de azil

Capacitatea de cazare a CRPCSA Maramureș-Șomcuta Mare, la data vizitei, era de 200 de locuri în pavilionul principal, extinsă cu încă 65 de locuri, în sala de sport a unității. Centrul era prevăzut cu un sistem de supraveghere video amplasat în toate locurile de acces. Pe peretele holului de la intrarea principală, destinată persoanelor rezidente, era montat un panou-afișier cu expunere vizibilă a documentelor care menționează drepturile și obligațiile beneficiarilor dar și documentația necesară pentru întocmirea dosarului de aplicare (în limbile de circulație internațională, ucrainieană și arabă). Accesul persoanelor cazate era separat de accesul în sectorul administrativ.

Camerele de cazare ale Centrului pentru solicitanții de azil Maramureș erau situate într-un pavilion de clădire compus din demisol, parter și trei etaje.

La demisol funcționa **bucătăria** care avea 10 posturi pentru gătit, fiecare post cu mașină de gătit (aragaz), chiuvetă și blat de lucru, **sala de mese** și **spălătoria** dotată cu patru mașini automate de spălat rufe și o zonă de uscătorie. Tot la demisol era amenajat un spațiu destinat regimului închis (15 locuri), neocupat la data vizitei și spații adiacente constând în sală de mese și spațiu de plimbare, cu acces separat.

Zona de bucătărie, unde rezidenții centrului își preparau hrana, nu era la standarde corespunzătoare de curățenie. Sala de mese era lipsită de mobilier deoarece aceștia serveau masa în cameră. Pereții și pavimentul prezentau, în zona țevilor, urme de resturi alimentare și mușgai, nefiind întrunite condițiile corespunzătoare de preparare a hranei, potrivit prevederilor art. 35, alin. (6) din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil, aprobat prin Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 130/ 2016. De asemenea, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) precizează în extrasul din cel de-al 7-lea Raport general că centrele „trebuie să ofere condiții de primire și să fie echipate corespunzător, curate, în stare bună și să ofere suficient spațiu de trăit pentru numărul de persoane care pot fi amplasate acolo”.

La **parter** erau două camere cu destinația de izolator pentru eventuale cazuri medicale, o sală de preluare imagini pentru documente cu posibilitatea transmiterii datelor, în timp real, în baza

de date EURODAC, o cameră pentru amprentare, birourile personalului centrului și un grup sanitar pentru personal.

La **etajul I** funcționau birourile ONG-urilor partenere furnizoare de servicii, camera „**mama și copilul**” care la data vizitei, era utilizată ca magazie pentru donațiile destinate refugiaților din Ucraina, două încăperi pentru depozitarea obiectelor personale ale beneficiarilor, o sală pentru grădiniță și o încăpere cu destinația sală de clasă. Atât sala de clasă cât și cea pentru grădiniță erau dotate cu mobilier adecvat activităților ce se desfășurau acolo, adică mese, scaune, mochetă, mobilier pentru copii, jucării și materiale didactice.

La **etajele II și III** se aflau câte 22 de camere cu 2-6 paturi, configurate în funcție de mărimea familiei/ grupului de migranți și de efectivele existente în centru la momentul respectiv. Camerele erau spațioase și beneficiau de iluminat natural, dotate cu paturi (pe structură metalică cu saltele corespunzătoare) și dulapuri pentru fiecare persoană cazată. Beneficiarii erau separați pe sexe, respectiv femei, bărbați și familii. Pe hol erau amplasate 2 frigider. Cele două grupuri sanitare, de pe fiecare etaj, separate pe sexe, erau dotate cu câte 2 dușuri, 2 lavoare și 2 wc-uri turcești. Apa caldă și apa rece erau furnizate permanent, iar agentul termic pentru încălzire, în sezonul rece, era asigurat de centralele proprii ale unității.

În toamna anului trecut s-au făcut lucrări de reparații și zugrăveli la etajele II și III, deoarece infiltrațiile de la terasa superioară a clădirii și de la unele defecțiuni ale instalațiilor sanitare, au degradat pereții, în zona grupurilor sanitare. Deși au fost efectuate aceste reparații, **infiltrațiile și umiditatea** în zona băilor se manifesta din nou.

Grupurile sanitare erau într-o stare precară de curățenie și igienă, pereții aveau zone cu igrasie, ușile erau murdare, faianța era spartă pe alocuri, obiectele sanitare erau deteriorate, iar instalațiile sanitare defecte (instalații de duș fără pară, vase de toaletă cu urme de rugină) fiind necesară repararea instalațiilor defecte din băi și adaptarea acestora pentru a putea fi folosite corespunzător de către rezidenții centrului.

Dezinsecția, deratizarea și dezinfecția spațiilor centrului, se realizează o dată la 6 luni, de către o firmă specializată.

În curtea centrului, într-o clădire separată, era amenajată o sală de sport prevăzută cu vestiare și grupuri sanitare (dotate cu wc, lavoar și dușuri). În contextul actual al conflictului militar ruso-ucrainean, după cum a fost specificat mai sus, aceasta a fost transformată într-un spațiu de cazare cu o capacitate de 65 de locuri.

Curățenia în camere, în grupurile sanitare ale rezidenților centrului și în zona de bucătărie/sală de mese, era asigurată de către solicitanții de azil, **sub coordonarea personalului centrului, cu materiale puse la dispoziție de către compartimentul de logistică**, aceasta fiind necorespunzătoare.

În curtea centrului era amenajat un loc de joacă pentru copii, dotat cu mobilier specific (balansoar, căsuță, tobogan cu scară, leagăn), prevăzut cu pardoseală din cauciuc (tartan), pentru protecția utilizatorilor.

f) asistența medicală:

Asistența medicală pentru toți cetățenii înregistrați în procedură de azil era asigurată de un medic cu specialitatea medicină de familie și un asistent medical, angajați ai centrului. Exista un post vacant de asistent medical. De asemenea cu sprijinul fundației ICAR- București, care derula un proiect în centru cu fonduri FAMI, au fost asigurate medicamentele necesare. Cabinetul medical avea dotare adecvată, aparatul de urgență era alcătuit conform normelor în vigoare. La nivelul cabinetului medical, erau întocmite corespunzător Registrul de consultații, Registrul dispensarizați, Registrul de boli transmisibile, Registrul de expertize medico-legale și Registrul de curățenie.

Leziunile traumatice se regăseau consemnate în Fișa pacientului, întocmită la primirea în centru, în urma realizării evaluării medicale. Nu au fost semnalate, către conducerea și personalul centrului, aspecte legate de maltratarea refugiaților, până la momentul intrării în centru și nu au fost identificate, în cadrul activităților specifice, elemente care să conducă la suspiciuni de abuz sau maltratare.

Nu existau în centru, la data vizitei, persoane declarate/ înregistrate cu dizabilități, afecțiuni psihice, consumatori de substanțe psiho-active, persoane LGBTQ+, rezidenți cu maladii tip HIV-SIDA, TBC. Nu au existat cazuri de suicid, tentative de suicid, decese în perioada ianuarie 2021-martie 2022. Ca și accesibilizare fizică, de la un nivel la altul, pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, în pavilionul central, pe casa scărilor era montată o rampă amovibilă.

Măsuri întreprinse pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19:

- dezinfectia și igienizarea zilnică a spațiilor folosite în comun de către străinii cazați și personalul centrului;
- distribuirea de materiale de protecție (măști, mănuși) și dezinfectanți;

- informarea și consilierea străinilor cazați cu privire la respectarea regulilor aplicabile în domeniul de referință;

Situațiile de urgență medicală se gestionau prin intermediul **Sistemului național unic pentru apeluri de urgență (SNUAU)- 112**, potrivit prevederilor art. 17 alin. (1), lit. m), din Legea nr. 122/ 2006 privind azilul în România.

g) acordarea asistenței psihosociale

Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Maramureș-Șomcuta Mare, asigura prin intermediul proiectului finanțat prin Fondul Azil, Migrație și Integrare, implementat de **Fundația ICAR**, furnizarea de servicii de sănătate pentru refugiații și solicitanții de azil din România, constând în **servicii medicale și psihologice**, precum și asistență juridică celor care au avut de suferit de pe urma unor grave încălcări ale drepturilor omului: persoane arestate și condamnate din motive politice, etnice, religioase, celor ce au fost victime ale deportărilor, exploatării, ale politicilor de exterminare din lagărele de concentrare, celor supuși torturii ori tratamentelor inumane. Aceste tipuri de servicii sunt prevăzute a se acorda, atât de legislația internă (Legea 122/ 2006 privind azilul în România) cât și de și de cadrul normativ european, precum Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26.06.2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională, care urmărește să asigure **standardele optime privind condițiile de primire**, cum ar fi accesul la locuințe, hrană, îmbrăcăminte, asistență medicală (inclusiv asistență medicală și psihologică), educație pentru minori și accesul la locuri de muncă în anumite condiții, **precum și asigurarea suportului psihologic** în vederea adaptării la condițiile impuse de mediul privativ de libertate, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate, pentru prevenirea apariției comportamentelor dezadaptative, precum și pentru soluționarea problemelor psihologice ale acestora.

În ceea ce privește **furnizarea serviciilor sociale**, prin asistentul social, reprezentant AIDROM, membrii echipei de vizită au constatat următoarele:

Dosarul social al beneficiarilor cuprindea următoarele piese: actul de identitate al beneficiarului, fișa de înregistrare a beneficiarului cu Anexa nr.1 care face referire la informațiile solicitate/ oferite beneficiarului, însă **nu toate fișele aveau completate numele și prenumele acestuia**, situație constatată și la **fișele de consiliere socială**. Referitor la activitatea de **consiliere vocațională**, în

vederea integrării pe piața muncii, asistentul social a afirmat că această activitate a fost efectuată, însă la dosarele beneficiarilor **nu se regăsea nicio consemnare** în acest sens. În ceea ce privește ocuparea (încadrarea în muncă), în perioada 2021- martie 2022 , 22 de persoane au fost angajate la un agent economic din Baia Mare care produce mobilier tapițat, 24 de persoane au fost angajate la un producător de măști și echipamente de protecție sanitară, 11 beneficiari lucrau ca zilieri la Serviciul Public de Ambient Urban Baia Mare și 3 persoane își desfășurau activitatea la un gater, din localitatea Prislop, situată la 20 de km de Șomcuta Mare.

Prin DIRECTIVA 2013/ 33/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 26 iunie 2013 se stabilește faptul că „statele membre pot autoriza accesul solicitanților la formarea profesională, indiferent dacă aceștia au sau nu acces la piața muncii”. În acest sens, echipa de vizită consideră benefic ca toți rezidenții centrului **să fie incluși în programe de formare profesională în vederea integrării/ reintegrării sociale și profesionale**, prin prisma accesului facilitat la piața muncii.

Referitor la ofertele de muncă existente, ONG-urile colaboratoare mediază accesul beneficiarilor centrului pe piața muncii, consiliază angajatorii cu privire la drepturile solicitanților de azil și facilitează în acest sens colaborarea dintre angajatori și rezidenții centrului.

Asistența psihologică era furnizată de un psiholog din cadrul Fundației ICAR, cu drept de liberă practică din anul 2017 în **specialitatea psihologie clinică**, treapta de atestare **practicant autonom**. Activitatea acestuia se desfășura în program de 8 ore zilnic, într-un cabinet adecvat sub aspectul situației (la etajul I din pavilionul principal) și al suprafeței sale, care întrunea condițiile minime de confidențialitate și siguranță emoțională a beneficiarului, necesare furnizării unui act profesional corespunzător, dotat cu un birou, trei scaune, calculator, imprimantă, dulap.

Din punct de vedere metodologic însă, **cabinetul nu era dotat cu instrumente de lucru licențiate**. Potrivit prevederilor Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, Standardele specifice referitoare la Evaluare și diagnoză, art. VII.1., stipulează faptul că psihologii vor oferi informații despre caracteristicile psihologice ale indivizilor numai după ce au realizat **o evaluare adecvată, care să susțină științific și metodologic afirmațiile și concluziile lor**, indiferent dacă este vorba de recomandări, avize, rapoarte, evaluări sau expertize iar art. VII.2., stipulează că psihologii trebuie **să utilizeze instrumente de evaluare ale căror caracteristici (validitate, fidelitate) sunt rezultate în urma unui proces de cercetare științifică**. Serviciile de consiliere psihologică erau acordate la solicitarea beneficiarilor din cadrul centrului. De asemenea,

la intrarea în centru, beneficiarii erau informați cu privire la serviciile existente, inclusiv serviciile de asistență psihologică. În urma evaluării medicale inițiale, se identificau nevoile existente ale beneficiarilor, inclusiv cele cu adresabilitate către asistența psihologică (evaluare, consiliere), **fiind necesară și utilă, achiziționarea unor instrumente de lucru licențiate, în vederea dotării cabinetului psihologic.**

Dosarul unei persoane care beneficia de servicii psihologice cuprindea: copii ale actelor de identitate, conținând data, semnătura beneficiarului și tipul de activitate desfășurată, fișa de informare și consiliere cu privire la sistemul de asistență medicală din România, fișa drepturi și obligații, fișa norme de igienă și sănătate publică, nota de informare privind protecția datelor personale, fișa individuală de prezență la serviciile psihologice ale proiectului, conținând data, semnătura și tipul de serviciu acordat, respectiv informare cu privire la serviciile de asistență psihologică oferite, terapie de suport, planuri de viitor, interviu, observație, fișa de monitorizare a clientului, fișe de evaluare a nevoilor copilului și familiei, monitorizarea/ evaluarea rezultatelor intervențiilor de asistență educațională și asistență socială, proces verbal de primire predare pentru sesiunile de asistență oferită.

Nu exista un Registru la nivelul cabinetului psihologic, cu evidența actelor profesionale privind activitățile desfășurate, în vederea furnizării serviciilor de asistență psihologică. Potrivit Hotărârii Colegiului Psihologilor din România nr. 3/ 2013 privind evidența profesională a psihologilor cu drept de liberă practică, psihologul trebuie să întocmească un Registru de evidență a actelor profesionale (art. 2 alin. (1) lit. a, coroborat cu Anexa 1 din Hotărârea menționată), unde să fie consemnate activitățile psihologice desfășurate de psiholog, aceasta reprezentând un proces necesar și obligatoriu pentru desfășurarea optimă a activității profesionale. De asemenea **nu exista un plan individualizat de intervenție/ servicii pentru fiecare beneficiar**, în baza căruia se vor furniza servicii psihologice, în vederea asigurării nevoilor identificate. **Astfel se recomandă elaborarea, implementarea și monitorizarea unui plan de servicii psiho-educative și sociale pentru fiecare beneficiar, în vederea asigurării calității serviciilor sociale și educaționale furnizate, în funcție de nevoile beneficiarului, identificate la sosirea în centru.**

Din punct de vedere al formării profesionale continue, **psihologul nu a participat la astfel de programe și activități obligatorii, prevăzute de către Colegiul Psihologilor din România, în vederea dezvoltării competențelor profesionale, a cunoașterii și respectării standardelor**

de calitate în serviciile psihologice, cu acumulare de credite din formarea profesională continuă (minimum 10 credite de formare profesională pentru fiecare an de practică în profesie), proces ce reprezintă o condiție a menținerii atestatului de liberă practică și de schimbare a treptei de atestare.

De menționat este faptul că, **o refugiată din Ucraina de profesie psiholog**, stabilită la o familie din localitatea Șomcuta Mare, **și-a manifestat disponibilitatea** de a participa, sub supravegherea psihologului din centru, la activități profesionale specifice furnizate concetățenilor ei.

Din punct de vedere al posibilităților de petrecere a timpului liber și a ofertei activităților culturale sau de divertisment, existente la nivelul centrului, acesta nu era dotat cu televizoare sau acoperire semnal wi-fi. Se recomandă astfel implicarea rezidenților într-o paletă mai largă de activități, cum ar fi activități recreative, vocaționale, educaționale, sportive, culturale, artistice, terapii ocupaționale etc, asigurarea unui program de activități zilnice pentru minori, dotarea centrului cu televizoare și/ sau acoperire wi-fi, în vederea asigurării unor posibilități extinse de petrecere a timpului liber și a asigurării accesului la informație și **încurajarea folosirii de către copiii și părinți a camerei „mama și copilul”, cameră care nu era folosită, fiind utilizată ca spațiu de depozitare.**

Nu au fost înregistrate cazuri, în rândul angajaților centrului, care să necesite asistență/ consiliere psihologică.

f) activități complementare, de consiliere și sprijin a solicitanților de azil/ beneficiarilor de protecție internațională

Aceste tipuri de activități, din aria de competență a C.R.P.C.S.A. Maramureș, erau desfășurate de către un număr semnificativ de fundații și organizații nonguvernamentale, cu activitate relevantă în domeniu și anume:

Pentru **solicitanții de azil**

Proiectul „A.C.A.S.A.- Asistență Socială Complexă pentru Solicitanții de Azil”, FAMI/ 20.02.03.01 implementat de Asociația Ecumenică a Bisericilor din România, acordă asistență constând în:

- informare și consiliere;
- cursuri de limba română, sesiuni de acomodare culturală, activități recreative;

- asistență materială pentru traducerea actelor de stare civilă și/ sau diplomelor, precum și legalizarea/ autentificarea/ apostilarea acestor documente, în funcție de nevoile individuale identificate și folosirea acestora pentru accesarea unor drepturi prevăzute de legislația în vigoare;
- pachete de alimente pentru toți solicitanții de azil transferați între centrele regionale sau de la locul depunerii cererii de azil/ sosirii pe teritoriul României la centrele IGI unde sunt repartizați/ transferați;
- pachete de instalare, la momentul depunerii cererii de azil, adaptat nevoilor individuale, pentru solicitanții de azil care solicită și cărora li se aprobă cazare în centrele regionale; pachetul poate conține, în funcție de situația epidemiologică, și echipament de protecție format din măști și mănuși pentru utilizare timp de cel puțin 30 de zile;
- asistență financiară lunară pentru solicitanții de azil din categoria persoanelor vulnerabile, în limita a 150 lei/ persoană/ lună, sub formă de tichete sociale, adaptată nevoilor particulare;

Proiectul „Asigurarea Sănătății pentru Solicitanții de Azil din România (ASIG-RO)” FAM I/20.02.04.01 implementat de **Fundația ICAR București**, acordă accesul la servicii medicale și psihologice pentru solicitanții de azil, complementar asistenței acordate de personalul angajat al centrului pe cele două linii de muncă.

Proiectul „Asistență juridică pentru solicitanții de azil” implementat de **Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR)**, oferă consiliere juridică cu privire la toate aspectele procedurii de azil, inclusiv în faza judecătorească. De asemenea, prin proiect pot fi decontate onorariile unor avocați, angajați să asigure apărarea solicitanților de azil, în fața instanțelor judecătorești.

Proiectul implementat de Organizația „Salvați copiii”- Asistarea copiilor ucraineni refugiați și a părinților sau însoțitorilor acestora, consiliere psihosocială și juridică.

UNHCR în parteneriat cu CNRR oferă **servicii de consiliere** pentru accesul la teritoriu, protecția minorilor și a refugiaților în procesul de integrare.

Pentru beneficiarii unei forme de protecție (refugiați și protecție subsidiară)

Proiectul „O nouă casă- Noi Începuturi”, FAMI/20.03.02.01. implementat de **JRS România**, are ca obiectiv **subvenționarea costurilor de chirie** pentru persoanele care au obținut o formă de protecție în România.

Proiectul „SIM-CIS-Servicii Integrate pentru Migranți-Comunități interculturale și solidară” FAMI/20.02.01.01 (04), implementat de **LADO - Filiala Cluj**,

Proiectul se desfășoară în județele Alba, Bistrița-Năsăud, Cluj, Harghita, Maramureș, Mureș, Satu Mare, Sălaj și Sibiu. Pe durata implementării proiectului migrației (BPI și RTT) pot beneficia de:

- servicii de informare și consiliere, inclusiv servicii juridice;
- cursuri de limba română și orientare culturală pentru copii, tineri și adulți;
- activități sociale, culturale și recreative pentru copii, tineri și adulți;
- plata asigurărilor de sănătate;
- asistență materială (ex. achiziția de bunuri materiale, decontarea unor servicii și tratamente medicale etc.);
- orientare pentru accesul la piața muncii;
- stimulente financiare pentru finalizarea unor activități de integrare socială;
- acordarea de rechizite și alte materiale necesare pe parcursul învățării pentru copii;
- decontare costuri pentru traducere de documente și legalizarea acestora;
- decontare cheltuieli cu hrana la creșă/ grădiniță / școli cu internat;
- transport pentru beneficiarii unei forme de protecție vulnerabili sau cu nevoi speciale pentru participarea la activități.

g) audiențe, incidente, sesizări și reclamații

Programul de ieșiri permise din centru, aplicabil rezidenților, era de la ora 6 până la ora 22. Plângerile erau înregistrate în „**Registrul de sesizări și reclamații**”, pe parcursul anului 2022, fiind consemnată o singură petiție, primită pe e-mail de la un refugiat, fost rezident al centrului, aflat în Germania, care cerea informații cu privire la obținerea unui nou document de călătorie, pentru a reveni în România. În vederea soluționării, s-a transmis un răspuns prin e-mail, în sensul de a se accesa serviciul consular român, din zona unde locuia.

În ceea ce privește audiențele, pentru anul 2022 în Registrul acordări audiențe nu erau consemnate audiențe din afara centrului și nici primite de la solicitanții de azil din interiorul centrului. În anul 2021 erau consemnate trei audiențe din afara unității și o audiență primită de la un solicitant de azil, referitoare la o solicitare de amânare a interviului procedural.

Ca și **mecanisme de supraveghere și control pentru monitorizarea incidentelor**, exista un **Registru unde se consemnau incidentele și sancțiunile**, respectiv, în anul 2022 nu a existat consemnată nicio sancțiune iar în anul 2021 erau înregistrate patru acte, respectiv două avertismente scrise și două avertismente verbale. Acestea se refereau la cazul unui conflict în

cuplu, care era însoțit de tată, soțul a primit avertisment scris iar tatăl verbal. Un alt conflict, generat de o discuție în contradictoriu între solicitanții de azil, legat de utilizarea bicicletelor de către copii pe coridoarele centrului, a fost sancționat cu un avertisment verbal și un avertisment scris pentru doi dintre rezidenții implicați.

Referitor la școlarizare și educație, dreptul solicitanților de azil minori de a avea acces la învățământul antepreșcolar, preșcolar și școlar obligatoriu, în aceleași condiții ca și minorii cetățeni români, stipulat prin articolul 17, alin. 1, lit. p) din Legea nr. 122/ 2006, acesta a fost asigurat pentru toți cei care s-au aflat în această situație, prin informarea imediată despre acest drept, dar și prin direcționarea spre instituțiile de învățământ, printr-o colaborare eficientă cu Inspectoratele Școlare Județene. Potrivit legii, în vederea facilitării accesului la sistemul de învățământ românesc, solicitanții de azil minori beneficiază, în mod gratuit, de un curs pregătitor intensiv în vederea înscrierii în sistemul național de învățământ. Cursul pregătitor prevăzut este organizat de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, în colaborare cu Inspectoratul General pentru Imigrări. Solicitanții de azil minori erau înscriși la cursul pregătitor, **în termen de 3 luni de la data depunerii cererii de azil**. Minorul beneficiar al protecției internaționale este înscris la curs de îndată ce i-a fost acordată forma de protecție internațională. Cursul pregătitor, început în perioada cât minorul a avut calitatea de solicitant de azil, potrivit art. 18, se continuă și după acordarea protecției internaționale, până la finalizarea acestuia. La finalul cursului de inițiere în limba română, o comisie de evaluare, a cărei componență și funcționare se stabilesc prin ordin al ministrului educației naționale, apreciază nivelul de cunoaștere a limbii române și stabilește înscrierea străinilor minori care au obținut o formă de protecție internațională, în anul de studiu corespunzător.

Cu privire la înscrierea și frecventarea de către minori a învățământului obligatoriu, pentru anul școlar 2020- 2021 înscrierile s-au făcut prin Inspectoratul Școlar Județean Maramureș, iar copiii pe perioada pandemiei, au efectuat orele de curs în centru, în format fizic, deoarece nu s-a putut realiza o comunicare satisfăcătoare, pentru a frecventa învățământul în sistem online. Pentru anul școlar 2021- 2022 existau înscriși la unitățile de învățământ din zonă, 18 elevi audienți.

3. Recomandări.

Având în vedere aspectele constatate, în temeiul art. 43 alin. (1) și art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

conducerii Centrului Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil Maramureș- Șomcuta Mare, să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Asigurarea unei pregătiri profesionale continue pentru lucrătorii centrului, care să ofere o formare actualizată, cu privire la modul de abordare a persoanelor aparținând unor categorii vulnerabile (minori, femei, persoane LGBTQ+, persoane cu dizabilități, victime ale războiului, torturii, abuzurilor, sau ale altor forme grave de violență).
2. Includerea rezidenților centrului în programe de formare profesională, în vederea reintegrării sociale și profesionale pe piața muncii și consemnarea activităților desfășurate, în dosarele personale ale acestora.
3. Identificarea unui alt spațiu de depozitare a donațiilor pentru beneficiarii centrului și revenirea la destinația inițială a camerei „mama și copilul”, precum și încurajarea utilizării acestui spațiu special, de către cei pentru care a fost creat.
4. Dotarea cu televizoare și/ sau acoperire wi-fi în vederea asigurării unor posibilități mai extinse de petrecere a timpului liber și a asigurării accesului la informație.
5. Întocmirea unui registru de evidență a actelor profesionale unde să fie consemnate toate activitățile specifice desfășurate de către psiholog.
6. Participarea psihologului la programe de formare profesională continuă în vederea dezvoltării competențelor profesionale, a cunoașterii și respectării standardelor de calitate în serviciile psihologice, respectiv, acumularea de credite, condiție necesară în vederea menținerii atestatului de liberă practică și de schimbare a treptei de atestare.

7. Dotarea metodologică a cabinetului psihologic cu instrumente de lucru acreditate și licențiate în vederea furnizării unui act profesional corespunzător calitativ.
8. Elaborarea, implementarea și monitorizarea unui plan de servicii psiho-educative și sociale pentru fiecare beneficiar în vederea asigurării calității serviciilor sociale și educaționale furnizate în funcție de nevoile beneficiarului identificate la sosirea în centru.
9. Igienizarea și menținerea unei stări corespunzătoare de curățenie în zona de bucătărie, unde rezidenții centrului desfășurau activități specifice de preparare a hranei.
10. Remedierea problemelor de igrasie și mucegai și a instalațiilor defecte din grupurile sanitare, pentru a putea fi utilizate corespunzător de către rezidenții centrului.

